

דְּבָרֵי יִשְׂרָאֵל

גליון תל"ב 432

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעַ לְעֵיְרֵי הָעָאן

ערוך ע"י ישראל שלום דבורץ
בהוצאת מכון דברי יושר

פְּרֻשֵׁת וַיְחִי - חֵזֶק תְּשׁוּפֵ"ה

ושפל את נדיו כשהוא נותן את יד ומינו על ראש אפרים
ונאת שמאלו על ראש מנשה ומראה
בזה שהוא מחשיב את אפרים הצעיר
על פני מנשה הבכור.

לתמייהת יוסף המנסה לשנות את
הדבר, עונה לו יעקב שהוא עושה
זאת מדיעה ולא מטעות, כי מאפרים
עתיד לצאת יהושע בן נון שפל
העולם ושמע ממנו.

לאחר שיעקב נותן ליוסף מתנה נוספת על חלקו
בארץ ישראל, קורא יעקב לכל בניו להאסף ולשמע
ממנו את הזמן בו יגאל עם ישראל את הגאולה השלמה,
אך לפני שהוא מגלה זאת להם, מסתלקת ממנו השכינה,
וזמן הגאולה העתידה נותר חתום עד שנגאל במהרה
במינו.

חלקה המרכזי של הפרשה עוסק בברכות שיעקב
מברך את בניו, אשר מברכם כל אחד ואחד לפי אפיו
ולפי הברכה הראויה למגו וטבעו.

בסימו לברך את בניו שבטי ירה, אשר זכה לראותם
יראים ושלמים ומאמינים באמונה שלמה בבורא עולם,
מסתלק יעקב מן העולם.

התורה מתארת את ההכנות להלונתו של יעקב,
בקשת הרשות מפרעה להעלותו לקבורה במערת
המכפלה, אשר שולח ללונה הגדולה את צבאו רכבו
ופרשיו ללוות את זרעו של יעקב המלוים אותו למערת
המכפלה.

יעקב נקבר במערת המכפלה, לא לפני שמתעורר
וכוח מר עם עשו הקשע המנסה למנוע את הקבורה
בטענת בעלות על המקום, ובגנתים עד שנפתלי הזר
ממצרים עם שטר המכירה שמוכיח שעשו מכר את חלקו
ליעקב, נהרג עשו על ידי שחוישים בן דן לקח מקל והכה
את עשו בראשו ונהרגו, ויש אומרים שהיה לקח חרב
וחתך את ראשו של עשו, וראשו של הקשע, התגלגל ונפל
לקבורה במערת המכפלה, בזכות שכבד את אביו.

בחזרתם למצרים חוששים האחים מכך שיוסף עשוי
לפגוע בהם על מה שהם מכריהו, אך הששם מתברר
כחשש שוא פאשר יוסף מכבדם ומכלכלם ודואג לכל
מחסוכם.

הפרשה מסתיימת בהשבעתו של יוסף המצוה להעלות
את ארונו ממצרים לקבורה בארץ ישראל לאחר פטירתו
בן מאה ונעשר שנים, תוך כדי שהוא מוסר להם את סימן
הפקידה - בשורת הגאולה ממצרים.

יְלָדִים וְקָרִים וְחַבִּיבִים!

פרשתנו פותחת בתאור קצר של שנות
בראשית פותחת בתאור קצר של שנות
חיי האחרונות של יעקב אבינו, אשר
כמעט בכל שנות חייו ראה רק צרות
ויסורים וחייו לא היו חיים, ורק על
שבע עשרה שנותיו האחרונות בארץ
מצרים מגדירה אותם התורה כשנות
חיים.

פרשת ויחי, מתחלת בכך שהיא הפרשה היחידה
בתורה שאין אפילו נוח באותה השורה בין סוף פרשת
ויגש לתחלת פרשת ויחי ועל כן היא נקראת 'פרשה
סתומה'.

ולמה פרשה זו סתומה, אומר רש"י בשם המדרש שתי
סבות לכך. א. שכינו שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם
ולבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם. ב.
שבקש לגלות את הקץ לבניו ונסתם ממנו.

לאחר שבע עשרה שנים במצרים, בהם יעקב זוכה
לראות שש מאות אלף צאצאים הולכים בדרך עוסקים
בתורה ובמצוות בארץ גשן, ויוסף מושל במצרים, קרבים
ימיו להסתלק מן העולם, ועל כן הוא קורא לבנו יוסף
ומצוה עליו לא לקברו במצרים אפילו לזמן מועט, אלא
להעלותו לאחר פטירתו לארץ כנען ולקברו במערת
המכפלה.

יוסף נשבע לקים את צוואתו של אביו, מתוך ידיעה
שהדבר לא ימצא חן בעיני פרעה שיראה בקיום בקשה
זו בגינה, אך על ידי השבועה גאלץ פרעה להענות
לבקשה ולהסכים לה כפי שראה בהמשך הפרשה.

מבין השורות נשים לב שבאפן עקבי יוסף לא נמצא
לבדו במחצתו של יעקב, כדי שהוא לא יצטרך לספר לו
כיצד הוא התגלגל למצרים וחס ושלום תהיה קפדא על
השבטים מצדו של יעקב שלא ידע עד לאחר פטירתו
כיצד ומה ארע עם יוסף עד בואו מצרימה.

לעמת זאת, נמצא בדרך קבע אצל יעקב נכדו ובנו
של יוסף - אפרים הלומד ממנו תלמוד, והוא אשר מודיע
ליוסף על כך שיעקב חולה לקראת הסתלקותו מהעולם,
ועל כן יוסף ממהר להגיע אל אביו להפריד ולהתברך
ממנו הוא ובניו שהפכו להיות שנים משבטי ירה.

כאשר נכנס יוסף ובניו, מסתלקת מיעקב השכינה
בגלל מלכים רשעים העתידים לצאת מהם ואינו יכול
לברכם, ורק לאחר שיוסף מבקש כחמים, חוננת
השכינה לשרות על יעקב והוא מברכם בברכת "המלאך
הגואל אותי".

כאשר הביא יוסף את בניו להתברך מיעקב, העמידם
באפן שמנשה הגדול יהיה מול מינו של יעקב ואפרים
הקטן יהיה מול שמאלו, יעקב אבינו שנה את הסדר

מה בפרשה
תמצית דברי הפרשה
בשלוש פרושים ודרושים

חזק חזק ונתחזק!
שבת שלוי ומברך!

מַגְדָּנוֹת לַיִּלְחֹן שַׁבָּת

לֹא חֲיָבִים לְהִשְׁתַּגֵּעַ

יִשְׁשָׁכַר חֲמֹר גָּרָם

רֹבֵץ בֵּין הַמְּשַׁפְּתִים

שָׁבֵט יִשְׁשָׁכַר נִמְשַׁל לְחֲמֹר הַמְּסָה אֶת שְׁכֵמוֹ לְסִבֹּל עַל, כֵּן בְּגִי יִשְׁשָׁכַר מְטִים אֶת שְׁכָמָם לְסִבֹּל עֲלֵיהֶם עַל הַתּוֹרָה.

בְּעֵלֵי הַמוֹסָר אוֹמְרִים שְׁמַעְלַת הַחֲמֹר שְׁגָם כְּאִשֶּׁר הוּא צָרִיךְ לְנוֹחַ, אֵין הוּא פּוֹרֵק מֵעֲלָיו אֶת עֲלוֹ וּמִשְׂאוֹ, אֲלֵא הוּא נָח יַחַד עִמָּם.

כֵּן הִיא שְׂאִיפְתָם וְדַרְכָם שֶׁל לּוֹמְדֵי הַתּוֹרָה, גַּם כְּאִשֶּׁר הֵם נֶאֱלָצִים וְצָרִיכִים לְנוֹחַ מֵעַט מֵעַמַל הַתּוֹרָה כִּדְי לְאָגֵר פְּחוֹת לְלַמּוּד נוֹסֵף, אֲבָל מְנוּחָתָם הִיא בְּהִשְׁפָּעַת עַל הַתּוֹרָה שְׂאִינוֹ נִפְרָק מֵעֲלֵיהֶם אִף פַּעַם.

בְּסִפְרֵי יַלְקוּט לְקַח טוֹב מִסִּפְרַת הַמַּעֲשִׂיָה הַבְּאֵה:

בְּכַפֵּר נִדַּח אֶחָד הָיוּ הַאֲפָרִים מִתְקַבְּצִים מִדְי עָרֵב בְּבֵית הַמִּרְזַח הַמְּקוּמִי. תוֹךְ כִּדְי לְגִימַת כּוֹסִית הָיוּ מְשׁוֹחֲחִים עַל דָּא וְעַל הָא.

פַּעַם אַחַת פָּנָה אֶחָד הַאֲפָרִים אֶל חֲבֵרוֹ וְאָמַר לוֹ: רוֹאָה אֲנִי אֶת פְּנִיךָ שְׂאִינָם כְּתַמּוּל שְׁלִשׁוּם, מַה פֶּשֶׁר הַדְּבָר?

הִלָּה הַתְּחַמֵּק מִתְּשׁוּבָה וְסָרַב לְגַלוֹת אֶת צְפוּנָי לְבוֹ. לְאַחַר שֶׁהִפְצִיר בּוֹ אֲרָכוֹת נֵאוֹת הָאֲפָר לְגַלוֹת לְחֲבֵרוֹ רַק אֶת זֹאת: "זֶה בְּמַה גִּילוֹת שְׂאִי חוֹלָם חֲלוּם שְׂמִטְרִיד אוֹתִי מֵאֵד, אֲנִי מִתְּבַשֵּׁשׁ לְסַפֵּר לְךָ אֶת פְּרִטֵי הַחֲלוּם".

הַשִּׁיב לוֹ חֲבֵרוֹ:

"גַּם אֲנִי חוֹלָם חֲלוּם מוֹזֵר בְּמַה זָמָן.

הִבֵּה אֶסְפֵּר לְךָ אֶת חֲלוּמֵי וְאַתָּה תִּסְפֵּר לִי אֶת חֲלוּמְךָ". סִפְרוּ הַשְּׂנִינִים כֹּל אֶחָד אֶת חֲלוּמוֹ וְהִנֵּה מִתְּבַרֵר שְׂשִׁנְיָהֶם חֲלָמוֹ חֲלוּם אֶחָד: הַתְּבוּאָה שֶׁתְּצַמַּח בְּשִׁנְהַ הַבְּאֵה תִּבְיָא אֶסוֹן נוֹרָא עַל אוֹכְלֶיהָ.

כֹּל מִי שִׂיאַכַּל מִן הַתְּבוּאָה הַזֵּאת – יִשְׁתַּגַּע....

אָמַר הָאֲפָר הַמוֹטְרֵד לְחֲבֵרוֹ: "עַכְשָׁו תִּבִּין מִדּוּעַ אֲנִי כֹּה מְדַאָג, שֶׁכֵּן אֵינְנִי יוֹדֵעַ מַה לַעֲשׂוֹת בְּשִׁנְהַ הַבְּאֵה. אִם לֹאֲכֹל מִן הַתְּבוּאָה, הֲרִי אֵינְנִי רוֹצֵה לְהִיֹּת מְשַׁגֵּעַ;

אֲבָל אִם לֹא אוֹכַל מִמֶּנָּה – רַק מִן הַתְּבוּאָה הַזֵּאת –

הֲרִי כֹל הָעוֹלָם כְּלוֹ יִהְיֶה מְשַׁגֵּעַ וְאֲנִי אֶהְיֶה יוֹצֵא דָפוֹן.

גַּם זֶה מֵצֵב לֹא רְצוּי...."

הַחֲלִיטוּ הַשְּׂנִינִים לְלַכֵּת אֶל זָקֵן הַכִּפָּר וְלִשְׁאֹל בְּעֲצַתוֹ וּלְקַבֵּל הַדְּרָכָה מַה לַעֲשׂוֹת בְּשִׁנְהַ הַבְּאֵה.

כְּאִשֶּׁר שָׁמַע הַזָּקֵן אֶת סְפִירָתוֹ, חִיָּד וְאָמַר:

"גַּם אֲנִי חֲלַמְתִּי כְּמוֹכֶם.

אֲמַנָּם אֵינִי יוֹדֵעַ אִם אֶצְרִיךְ יָמִים וְאֶגִּיעַ לְשִׁנְהַ הַבְּאֵה, מִכָּל מְקוֹם יֵשׁ לִי עֲצָה עֲבוּרְכֶם.

בְּפָרֵס הַשְּׂנְהַ הַבְּאֵה יַעֲשֶׂה כֹּל אֶחָד מִכֶּם קֶשֶׁר בְּקִצָּה הַחֲבֵל הַכְּרוּךְ עַל מִתְּנָיו.

אַחַר כֵּן יִלְךְ וְיִזְרַע וְיִקְצוֹר וְיֵאֱכַל מִן הַתְּבוּאָה כְּמוֹ כּוֹלָם וְיִשְׁתַּגַּע כְּמוֹ כּוֹלָם, אֲךָ בְּטָרְכָם יֵאֱכַל, יֵאָחַז בְּקֶשֶׁר שְׁעֵשֶׂה בְּקִצָּה הַחֲבֵל וְעַל כֵּדִי זֶה יִזְכּוֹר שְׁעַכְשָׁו הוּא יַעֲשֶׂה מְשַׁגֵּעַ.

אֲמַנָּם תִּהְיֶה מְשַׁגְּעִים כְּפִי שְׁגָם שְׂאָר בְּגִי הָאֲדָם יִהְיֶה מְשַׁגְּעִים.

אֲךָ הַבְּדֵל אֶחָד יִהְיֶה בֵּינֵיכֶם וּבֵינָם.

הֵם יִהְיוּ מְשַׁגְּעִים וְלֹא יִדְעוּ כִּי מְשַׁגְּעִים הֵם.

וְאֵלוֹ אַתֶּם תִּהְיוּ מְשַׁגְּעִים, אֲבָל תִּדְעוּ שֶׁהֲנִיכֶם מְשַׁגְּעִים...."

גַּם אֲנִי חֲיִים בְּדַר שֶׁל מְשַׁגְּעִים, שְׁלֵא רַק שְׂאִינָם יוֹדְעִים שֶׁהֵם מְשַׁגְּעִים אֲלֵא הֵם חוֹשְׁבִים וּמְתַיַּחֲסִים לְמִי שְׂאִינוֹ כְּמוֹהֶם, כְּמִי שְׂאִינוֹ נוֹרְמָלִי, וְלִצְעָרְנוּ הֲרַב יֵשׁ לֹא מֵעַט אֲשֶׁר מְשַׁתְּכָנְעִים מְנוּחָתָם הַמְּטִיעִית שֶׁל הַמְּשַׁגְּעִים וְנוֹהִים אַחֲרֵיהֶם, עַד שֶׁמְשַׁתְּגָעִים כְּמוֹהֶם.

בְּשׁוּנְהַ מֵאוֹתָם כְּפָרִיִים אֲשֶׁר נֶאֱלָצוּ מֵאֲחֶסֶר בְּרִיכָה לְהִיֹּת מְשַׁגְּעִים כְּמוֹ כּוֹלָם, אֲנִי הִיוֹשְׁבִים בְּתַלְמוּדֵי הַתּוֹרָה וּבְסִפְסָלֵי בְּתֵי הַמְּדַרְשׁ עֲמָלִים בָּהּ וְקוֹבְעִים עֲתִים לְלוּמְדָה וְלַעֲסָק בָּהּ, לֹא חֲיָבִים לְהַהֲפִךְ לְמְשׁוּגָעִים.

אֲךָ כִּדְי שְׁלֵא נִהְפַּךְ אִף אֲנַחְנוּ בְּעַל כְּרַחְנוּ לְמְשׁוּגָעִים, עֲלִינוּ לְאַמֵּץ אֶת סִגְלָתוֹ שֶׁל יִשְׁשָׁכַר – הַחֲמֹר גָּרָם, הַמְּסָה אֶת שְׁכֵמוֹ לְסִבֹּל אֶת עַל הַתּוֹרָה, וְגַם כְּאִשֶּׁר הוּא נָח מֵעַמְלוֹ, הוּא עוֹשֶׂה זֹאת כְּאִשֶּׁר עַל הַתּוֹרָה עַל צְנֵאוֹ, וְהוּא מְמַשִּׁיךְ אֶת חַיָּו הַרוּחָנִיִּים בְּכִבֵּד רֵאשׁ.

עַל כֵּדִי שְׂשִׁנְיָם עֲלִינוּ אֶת עַל הַתּוֹרָה וְנִתְקַשֵּׁר אֲלֶיהָ בְּקֶשֶׁר שֶׁל קִימָא נוֹכַח לְעַמּוּד אֶל מוֹל כֹּל הַרוּחוֹת הַכְּעוֹת הַנוֹשְׁבוֹת מִחוּץ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ וּמְנַסּוֹת לְסַחֲוֹף אֶת יִרְאֵי ה' מִתּוֹךְ הַיִּכְלוֹ.